

ת"פ 58993/06/19 - מדינת ישראל, באמצעות משטרת ישראל - יחידת תביעות ירושלים, נגד רפאל חיים

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 58993-06-19 מדינת ישראל נ' חיים

בפני	כב' השופט אילן סלע
בעניין:	מדינת ישראל
	באמצעות משטרת ישראל - יחידת תביעות ירושלים,
	המאשימה
	ע"י עו"ד בת אל ויטלזון שרעבי
	נגד
	רפאל חיים
	ע"י ב"כ עו"ד עומיד מריד
	הנאשם

גזר דין

הכרעת הדין וטיעוני הצדדים

1. הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, עבירה לפי סעיף 1368(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

2. נסיבות ביצוע העבירה פורטו בהרחבה בהכרעת הדין מיום 10.08.20. בתמצית יצוין, כי ביום 14.03.18, הניח המתלונן, כבן 82 (באותו מועד), שכנו לעסק של הנאשם שביניהם קיים סכסוך עסקי במשך שנים, משטחי עץ בפתח העסק של הנאשם. זאת, מאחר שסבר שהנאשם הוא זה שהניחם קודם לכן בפתח העסק שלו. הנאשם החל לסלק את המשטחים מפתח העסק שלו, וכשהגיע לעברו המתלונן עם משטח עץ נוסף, הוא דחף את המתלונן בחזקה. כתוצאה מדחיפה זו, המתלונן נפל ונגרמו לו המטומה במצח עם חתך ושפשוף של העור, נפיחות בברך ימין ושריטה ביד.

3. נתבקש והוגש תסקיר שירות מבחן ממנו נלמד אודות הנאשם. קצינת המבחן ציינה כי הנאשם קיבל אחריות על מעשיו, אך שלל כוונה לפגוע במתלונן. הוא הביע אמפתיה במידה מסוימת כלפי המתלונן והצר על תוצאות מעשיו. קצינת המבחן ציינה את התרשמותה מהנאשם כמי שמתמודד עם דפוסי חשיבה והתנהלות אימפולסיביים, אך הוא הצליח בעבר, במסגרת טיפול ייעודי בשירות המבחן, להגיע לתובנות, ולשנות ולמתן התנהגות זו. בשולי התסקיר, באה קצינת המבחן בהמלצה להשית על הנאשם 150 שעות של"צ וצו מבחן לשנה.

4. העיד גם המתלונן, אשר טען כי הנאשם "קיצר את חייו". לדבריו, כתוצאה ממעשיו של הנאשם הוא כלל אינו מתפקד, נתמך ונוטה ליפול.

5. בטיעוניה לעונש, עמדה ב"כ המאשימה על הערכים המוגנים שנפגעו ממעשי הנאשם, ההגנה על בטחון ושלום הציבור וההגנה על שלמות הגוף. חומרת המעשה נעוצה בגילו של המתלונן, שעבר את גיל השמונים, כשהנאשם פגע במתלונן, שעה שלמתלונן לא הייתה כל כוונה לפגוע בו, וכשהוא חסר כל הגנה. לדבריה, מתחם הענישה בעבירה בה הורשע הנאשם בנסיבותיה, נע בין 7 ל- 15 חודשי מאסר.

6. באשר לנאשם ציינה ב"כ המאשימה כי בעברו שלוש הרשעות קודמות, ובנוסף מאסר על תנאי בר הפעלה. היא עמדה על כך שהנאשם בחר לנהל הוכחות, לא לקח אחריות על מעשיו, וגם לאחר הכרעת הדין, כפי שעולה מהתסקיר, נטילת האחריות בשלב זה היא חלקית בלבד. היא הצביע על התרשמות קצינת המבחן בהתנהגותו האימפולסיבית של הנאשם, המהווה גורם סיכון להישנות מעשים דומים. לדברי ב"כ המאשימה, לא ניתן לאמץ את המלצת שירות המבחן, המנותקת מעברו הפלילי של הנאשם, ועומדת בפער קיצוני למדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים. לאור עברו הפלילי של הנאשם נתבקש לקבוע את עונשו באמצע המתחם, ולהשית על עונש מאסר במצטבר למאסר על תנאי הקיים, כשבסך הכול ירצה הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל. זאת, לצד מאסר על תנאי קנס, התחייבות, ופיצוי משמעותי למתלונן.

7. מנגד, עמד ב"כ הנאשם על נסיבות המקרה כפי שנקבעו בהכרעת הדין, שהן שונות מהנסיבות להן טענה המאשימה בכתב האישום. מדובר באירוע בלתי מתוכנן, כשהנאשם החליט ברגע אחד לעשות פעולה שפגעה במתלונן, שעה שזה הגיע מולו ובידו משטח עץ שהוא ביקש להניח בפתח עסקו של הנאשם, כפי שעשה קודם לכן.

8. באשר לנאשם, ציין הסניגור, כי מדובר באדם יליד שנת 1960, כיום בן למעלה מששים שנה, אלמן מזה כ-9 שנים לאחר שאשתו נפטרה בגיל צעיר ממחלה קשה, והוא גידל בגפו את שנים עשר ילדיהם, הגדול כיום בן 35 והקטן בין 13. בנוסף, הנאשם סובל מבעיות רפואיות כרוניות לא קלות בין היתר בתחום הקרדיולוגי. בין היתר, מיד לאחר האירוע מושא הליך זה, הוא אושפז ועבר סדרת ניתוחים בשל אי ספיקת לב. ב"כ הנאשם ציין כי בניגוד לדברי ב"כ המאשימה, הנאשם נטל אחריות על מעשיו, הביע חרטה עליהם וצער על התוצאה. גם תוצאת המעשה אינה חמורה, כשהמתלונן שוחרר מבית החולים שעות ספורות לאחר שהגיע לשם. באשר לעברו הפלילי נטען כי מדובר בעבירות ישנות, האחרונה מלפני כעשור, שהתרחשה בבית חולים כאשר בתו הייתה מאושפזת במצב קשה. בשל כל אלו, ביקש הסניגור לאמץ את המלצת שירות המבחן, להורות על הארכת התנאי, ולהשית על הנאשם עונש של"צ.

9. הנאשם ציין בדבריו בבית המשפט, כי הוא לוקח אחריות ומצטער על התוצאה.

10. מעשיו של הנאשם פגעו בשלמות גופו של המתלונן, בבריאותו ובכבודו. מעשיו גם פגעו בסדר הציבורי, כשלמעשה ננקטה עשיית דין עצמי כלפי המתלונן בשל כעסו של הנאשם על מעשיו כלפיו. אין צורך להכביר מילים על חומרת המעשה של תקיפת אדם, בוודאי אדם מבוגר, על הסכנה שמשקפה מהמעשה שיכולה הייתה להביא לתוצאה

חמורה יותר. בתי המשפט עמדו לא פעם על ההבנה הכה בסיסית ופשוטה, באשר לחומרת תקיפתו של אדם קשיש (ראו אך למשל: ע"פ 1836/12 נריינה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 1.06.12); ת"פ (מחוזי-ב"ש) 5093-02-10 מדינת ישראל נ' גיאמי (פורסם בנבו, 18.02.13); ע"פ 3307/08 מדינת ישראל נ' טועמי (פורסם בנבו, 4.03.09)).

11. אכן הנאשם בחר לנהל הוכחות. אין לזקוף זאת לחובתו (ולו בשל הוראת המחוקק בסעיף 40יא(6) לחוק), ולא היה מקום שהמאשימה תציין זאת בסיכומיה. הדבר נכון בפרט במקרה זה, שעה שהנאשם אמנם הורשע בסיום ההליך, אך התברר כי נסיבות ביצוע העבירה שונות בצורה ניכרת מהצגתן בכתב האישום. יש טעם לפגם, בכך שהמאשימה מצפה מנאשם להכיר באחריותו למעשיו לאחר שנקבע בבית המשפט כי ביצע את המיוחס לו, שעה שהיא עצמה אינה מכירה בקביעות אלו, וממשיכה לטעון במסגרת הטיעונים לעונש על יסוד הנסיבות להן טענה בכתב האישום, הגם שבהכרעת הדין נקבעו נסיבות שונות בתכלית. נוכח החשיבות לעניין גזירת העונש אפרט בעניין זה.

12. בכתב האישום נטען כי המתלונן הבחין בנאשם כשהוא מניח משטחי עץ בפתח העסק שלו וחוסם את המעבר. נטען גם כי לאחר שהמתלונן החזיר את משטחי העץ לפתח עסקו של הנאשם, הנאשם החל להעבירם שוב לפתח העסק של הנאשם. מכתב האישום ניתן היה להבין כי פעולת הדחיפה של הנאשם את המתלונן נעשתה כחלק מהתנהלותו כנגד הנאשם, ומתוך כוונה תחילה.

לעומת זאת, בהכרעת הדין נקבע כי לא כך היו פני הדברים.

13. אין כל תשתית ראייתית לכך שהנאשם חסם קודם לכן את פתח העסק של המתלונן, ולא לכך שהוא פינה את משטחי העץ בשלב כלשהו לפתח העסק של המתלונן. אדרבה, עלה כי דווקא המתלונן הוא זה שהניח את משטחי העץ בכניסה לעסק של הנאשם וחסם את הכניסה. עלה גם, כי לא היה מדובר במעשה מתוכנן. מדובר היה בהחלטה של הנאשם בשבריר שנייה, כשהוא מבחין במתלונן מגיע עם משטחים לכיוון העסק שלו. מדובר היה בפעולה שנעשתה מתוך כעס. אין לה כמובן כל הצדקה, אך לא ניתן להתעלם מהנסיבות שהובילו לכך. לצד זאת, לא ניתן להתעלם מהעובדה שהנאשם הדף את המתלונן מגבו, הדיפה משמעותית שהובילה לנפילתו ולפציעתו, וגם לאחר שהבחין בנפילתו של המתלונן, אדם זקן, שעבר את גיל השמונים, מלוא קומתו ארצה, הוא המשיך בהליכתו כאילו לא ארע דבר.

14. גם באשר לתוצאות המעשה אין מקום להפרזה. אכן מדובר בתוצאה לא קלה. כתוצאה מהדחיפה, נגרמו למתלונן המטומה במצח עם חתך ושפשוף של העור, נפיחות בברך ימין ושריטה ביד. אך לצד זאת, יש לציין כי המתלונן שוחרר לביתו בתוך מספר שעות. הטענה כי מאז הוא אינו מתפקד וכי גם הליכתו נפגעה כתוצאה מאותו אירוע, לא זכתה לתימוכין כלשהן. יש לזכור כי במסגרת עדותו של המתלונן בבירור האשמה, הוא טען לאלימות חמורה הרבה יותר של הנאשם כלפיו כמו גם לתוצאות חמורות הרבה יותר, כאיבוד הכרה, כשטענות אלו התבררו כלא נכונות.

15. נסיבות אלו, הן אלו שאותן יש להביא בחשבון בקביעת מתחם הענישה, ולא את הנסיבות שפורטו בכתב האישום. בשים לב לכך, גם המתחם אותו הציגה המאשימה אינו הולם מקרה זה בנסיבותיו.

16. סעיף 368' לחוק קובע כי בעבירה של תקיפת זקן, יושת עונש מאסר שלא יהיה כולו על תנאי למעט מקרים בהם קיימים טעמים מיוחדים. בשים לב לכך, כמו גם לנסיבות ביצוע העבירה כמפורט לעיל, ובשים לב לפסיקה הנוהגת, אני סבור כי מתחם העונש ההולם מקרה זה בנסיבותיו, נע ממאסר קצר שיכול וירוצה בעבודות שירות ועד לשנת מאסר (ראו בין היתר: רע"פ 4884/15 **גלבוט נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 16.07.15) - שם הושתו שלושה חודשי מאסר; רע"פ 3163/17 **שבח נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 19.06.17) - שם אושר עונש של 10 חודשי מאסר; ע"פ (מחוזי-מרכז) 17581-08-11 **טמיר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.12.11) - שם הושת עונש של שלושה חודשי מאסר בעבודות שירות מאחר ומדובר היה ב"אירוע קצר, רגעי, ספונטני ובלתי מתוכנן", כבמקרה זה. וראו פסיקה נרחבת בתפ"ח (מחוזי-חי') 16646-01-17 **מדינת ישראל נ' איזרי** (פורסם בנבו, 31.10.18)). פסיקה נוספת פורטה בת"פ (פ"ת) 29427-03-13 **מדינת ישראל נ' נוחימוביץ** (פורסם בנבו, 30.03.14); ובת"פ (ת"א) 33611-08-14 **מדינת ישראל נ' קלימנטוב** (פורסם בנבו, 21.03.17)).

מכאן לנאשם.

17. הנאשם, יליד 1960, כיום בן 61. הוא אב לשנים עשר ילדים וסב לנכדים. התאלמן מאשתו כשהייתה צעירה לימים ונפטרה ממחלה קשה, ומאז גידל את ילדיו בגפו. אחת מבנותיו סובלת ממחלה כרונית ונזקקת לטיפולים. חרף מסכת חיים לא קלה שעבר מנעוריו, כפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן, הוא השלים 12 שנות לימוד, התגייס לשירות צבאי משמעותי, שירת ביחידה מובחרת, כשבמסגרת השירות נפצע והוכר על ידי משרד הביטחון כבעל נכות בשיעור 30%. בהמשך שירת 12 שנה במילואים. מצבו הרפואי אינו בכי טוב והוא סובל מתחלואה משמעותית בלבו.

18. לזכותו יש לזקוף את נטילת האחריות, גם אם באיחור, והבעת החרטה.

19. מאידך, לא ניתן להתעלם מעברו הפלילי של הנאשם אשר כולל שתי הרשעות בעבירות אלימות, נגד שוטרים, עובדי ציבור ובת זוג. עם זאת, המעשים בגינם הורשע היו לפני זמן רב. הרשעה אחת היא בגין מעשים משנת 2011, והשנייה בגין מעשים משנת 2007 ו-2003. מדובר, כפי שגם ציינה קצינת המבחן, באדם בעל מערכת ערכים חיובית בבסיסה, המנהל אורח חיים נורמטיבי ושומר חוק, המתמודד עם דפוסי חשיבה והתנהלות אימפולסיביים, הפורצים מזמן לזמן בדרך של הפרת חוק ונקיטה במעשים בלתי ראויים בסיטואציות מסוימות. את העבירה מושא גזר דין זה, הוא ביצע כאשר תלוי ועומד כנגדו עונש מאסר על תנאי, שהושת עליו בשנת 2016. במסגרת גזר הדין באותו עניין (ת"פ 49855-10-12 בבית משפט השלום בירושלים) ציין בית המשפט כי הוא התרשם כי הנאשם עשה מאמץ במסגרת ההליך הטיפולי שעבר בשירות המבחן, תוך גיוס כוחות לא מבוטלים, והקל בעונשו לאחר שהשתכנע שקיים סיכוי של ממש כי הנאשם ישתקם. אני סבור כי בדיעבד התברר כי לא היה בדברים ממש, שכן כאמור, מדובר באירוע נקודתי, רגעי, ספונטני ובלתי מתוכנן. האירוע היה בחלוף כמעט שלוש שנים מהאירוע הקודם, ומאז ועד היום, חלפו שלוש שנים נוספות, בהן לא ארע אירוע אלימות נוסף. אני סבור אפוא, כי יש לקבוע את עונשו של הנאשם באמצע המתחם.

20. לצד זאת, בנסיבות אלו, נוכח ההזדמנות שניתנה לו בעבר, אין זה מוצדק ליתן לו הזדמנות נוספת בדמות הארכת המאסר המותנה, ואיני סבור כי מתקיימות נסיבות המצדיקות את אי הפעלת המאסר על תנאי, כהוראת סעיף 56 לחוק. מה גם, שהוראת סעיף 368(ד) לחוק קובעת כי אדם שהורשע בעבירה של תקיפת זקן, יוטל עליו עונש

מאסר, כאשר רק בהיתן טעמים מיוחדים שיירשמו, יהיה כולו על-תנאי. כאמור, אין טעמים מעין אלו במקרה זה.

21. ואולם, אני סבור כי מכלול נסיבותיו האישיות של הנאשם, כמו גם העובדה כי מדובר היה באירוע נקודתי, רגעי, ספונטני ובלתי מתוכנן, ובשים לב לנסיבות בהן בוצעה העבירה כמפורט לעיל בקצרה, ובהכרעת הדין בהרחבה, מהוות טעם מוצדק להורות כי עונש המאסר שיושת בהליך זה ירוצה בחופף לעונש המאסר על תנאי שהושת על הנאשם בהליך הקודם ויופעל עתה, למעט חודש אחד שירוצה במצטבר.

22. בשים לב אפוא, לכל האמור, ולמכלול הנסיבות, לקולא ולחומרא, אני משית על הנאשם את העונשים הבאים:

א. שבעה חודשי מאסר.

ב. אני מפעיל את המאסר על תנאי של שבעה חודשים שהושת על הנאשם במסגרת ת"פ 49855-10-12.

ששה מתוך חודשי המאסר שהושתו על הנאשם בתיק זה ירוצו בחופף למאסר המותנה, באופן שהנאשם ירצה בסך הכול 8 חודשי מאסר.

המאסר יבוצע בעבודות שירות, בהתאם לחוות הדעת של הממונה על עבודות השירות ובכפוף לה.

הנאשם יתייצב לביצוע עבודות השירות ביום 26.08.21 עד השעה 09:00 ביחידת עבודות השירות, מפקדת מחוז דרום, בארשבע.

הובהר לנאשם כי עליו לבצע את עבודות השירות לשביעות רצונו של הממונה, וכי אי עמידה בהנחיות הממונה עלולה להביא לנקיטת צעדים כלפיו ולהפסקה מנהלית, אשר יכול ותביא לריצוי יתרת העונש במאסר מאחורי סורג ובריח.

ג. שישה חודשי מאסר, אותם לא ירצה הנאשם אלא אם כן יעבור עבירת אלימות בתקופה של שלוש שנים מהיום.

ד. בשים לב להערות בדבר מהימנות המתלון, כפי שפורט בהכרעת הדין, ובשים לב לכך כי האירוע החל מכך שהמתלון הוא זה שהניח את משטחי העץ בכניסה לעסק של הנאשם וחסם את הכניסה לעסק של הנאשם, ובשים לב לתוצאות מעשהו של הנאשם כמפורט לעיל, כשלא הוכח נזק כלשהו כתוצאה מהמעשה, וכשגם בעניין זה הפריז המתלון בעדותו, אני סבור כי נכון לפסוק פיצוי משמעותי. הנאשם ישלם פיצוי למתלון בסך של 1,000 ₪. הסכום יופקד בקופת בית המשפט עד ליום 1.09.21. עד לאותו מועד תעביר המאשימה את פרטי המתלון למזכירות בית המשפט.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום מהיום.

עמוד 5

המזכירות תעביר עותק גזר הדין לממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, י' תמוז תשפ"א, 20 יוני 2021, במעמד המתייצבים.